

УДК 378, 355.232

І.О. Кашаєв¹, Р.В. Пугачов²¹ Харківський університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, Харків² Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Харків

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Розглянуті проблемні питання впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес, а також обґрунтовані основні форми впровадження результатів НДР в освітній процес.

Ключові слова: наукові дослідження, навчальний процес.

Вступ

Завдання впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес існує, напевно, з моменту становлення вищої школи і не втрачає своєї актуальності донині. Навчальний процес і проведення наукових досліджень у вищій школі повинні бути нерозривно пов'язані між собою і особливо в університетах [1 – 3].

Ефективність наукової діяльності вищого навчального закладу слід розглядати виходячи з головного завдання вищої школи – вдосконалення підготовки висококваліфікованих фахівців. ефективність наукової діяльності вищого військового навчального закладу за своїм змістом і призначенням багато в чому відрізняється від поняття про наукову діяльність, у науково-дослідних інститутах та центрах, де одним з основних завдань є військово-науковий супровід дослідно-конструкторських робіт (ДКР) [4].

Основний матеріал

Впровадження новітніх засобів збройної боротьби та надходження до армії модернізованої бойової техніки й озброєння вимагають від командирів постійного удосконалення їхньої професійної підготовки. У сучасних умовах у ході інтенсивного розвитку науки та техніки для командира дуже важливо вміти використовувати в процесі управління останні науково-технічні досягнення.

Командир будь-якого рівня повинен поєднувати в собі високі морально – політичні якості з відмінною професійно-бойовою підготовкою та бути компетентним у межах своїх повноважень – бути здатним застосовувати на практиці набуті знання, уміння та навички, а також спроможним самостійно здобувати нові знання та відпрацьовувати нові уміння і навички. Компетентність командира також визначає його здатність організувати та забезпечувати бойові дії підрозділу та управляти ним під час бою.

Базовим підрозділом ВНЗ є кафедра, яка веде підготовку фахівця і відповідає за її якість. Сучасний фахівець повинен володіти не тільки необхідною су-

мою фундаментальних і спеціальних знань, а й певними навичками творчого вирішення практичних завдань, постійно підвищувати свою кваліфікацію, швидко адаптуватися до мінливих умов. Всі ці якості необхідно формувати у вузі. Виховуються вони і через активну участь у науково-дослідній роботі, яка на сучасному етапі набуває все більшого значення і перетворюється в один з основних компонентів професійної підготовки майбутнього фахівця.

Зв'язок наукових досліджень та організації навчального процесу можна показати за допомогою спрощеної схеми (рис. 1).

Завдання ВНС ДКР.

- виконання планових НДР в інтересах військ;
- військово-науковий супровід ОКР, виконуваних підприємствами ВПК;
- участь у практичних експериментах по випробуванню нових видів озброєння, військової та спеціальної техніки;
- участь у навчаннях, що проводяться ЗС України.

Цілі і завдання впровадження результатів НДР.

Найважливіша мета впровадження результатів НДР у навчальний процес - досягнення взаємозв'язку наукових досліджень з процесом навчання майбутніх бакалаврів, магістрів, спеціалістів.

Впровадження результатів НДР в освітні програми забезпечує сучасний і актуальний характер навчання, його високий науково-методичний рівень. Робота з науковою літературою та аналіз результатів власних досліджень сприяють формуванню наукового мислення, розвитку та формуванню інтелектуальних і творчих здібностей, підвищенню престижу освіти у ВНЗ. Науково-дослідна робота в процесі навчання у вузі виконує ряд функцій [4]:

- *освітню:*
оволодіння теоретичними і практичними знаннями;
- *організаційно-орієнтаційну:*
формування розуміння орієнтуватися в джерелах, літературі; розвиток умінь організувати і планувати свою діяльність; вибір методів обробки інформації;

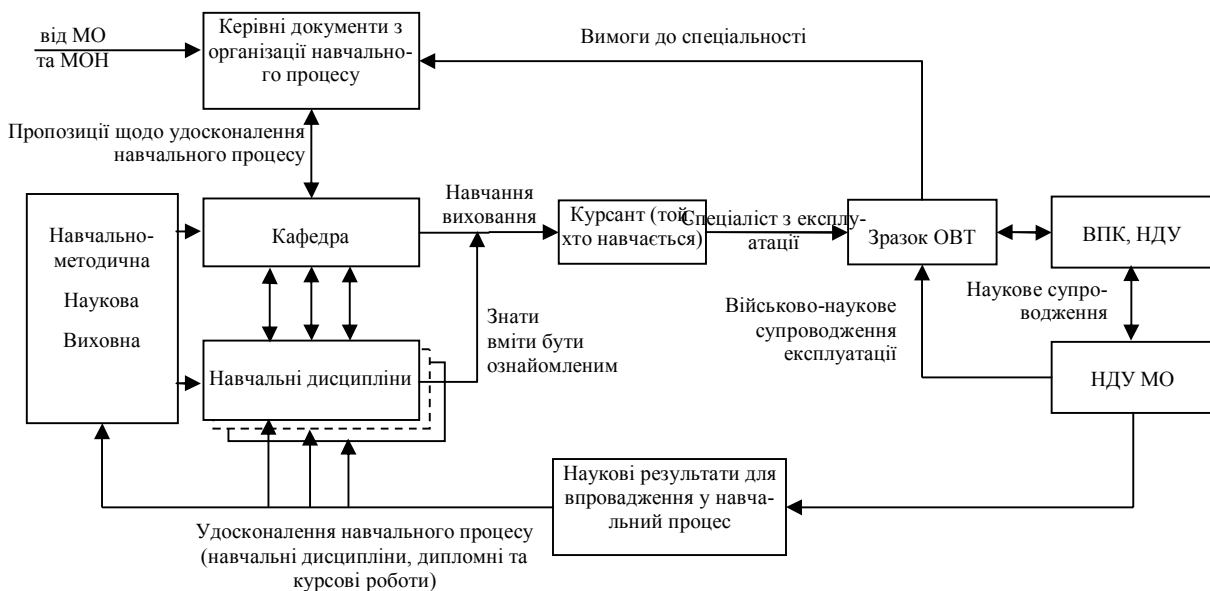

Рис. 1. Зв'язок наукових досліджень та організації навчального процесу.

- *аналітико-коригувальну:*
підвищує впевненість у власних силах, самоаналіз, самовдосконалення планування та організація своєї діяльності;

- *мотиваційну:*
розвиток і посилення інтересу до навчання, пізнавальних потреб, переконання в теоретичній і практичній значущості навчання; стимулювання самоосвіти, саморозвитку;

- *розвиваючу:*
розвиток критичного, творчого мислення, вміння діяти в стандартних і нестандартних ситуаціях, вміння обґрунтовувати, відстоювати свою точку зору; розвиток здібностей;

- *виховну:*
виховання здатності до адаптації в змінюється соціальної середовищі; формування адекватної самооцінки, відповідальності, цілеспрямованості, волевого саморегулювання, сміливості в подоланні труднощів та інших здібностей і рис характеру.

- виховання професійного покликання, професійної етики.

При формуванні програми впровадження результатів конкретної НДР в певний освітній процес необхідно:

- визначити, яка частина навчальної програми дисципліни пов'язана з напрямком і тематикою наукових досліджень;

- визначити теоретичні та практичні проблеми і завдання НДР, які доцільні і перспективні для впровадження в навчальні дисципліни або блок дисциплін;

- провести вибір, практик, курсових робіт та інших навчальних етапів навчальних програм дисциплін, визначити вид, обсяг і форми впровадження результатів НДР на кожному навчальному етапі з урахуванням спеціальностей, напрямків, кваліфікацій випускників.

Формами впровадження результатів НДР в освітній процес можуть бути:

читання проблемних лекцій з тематики наукових досліджень у взаємозв'язку з майбутньою професійною діяльністю;

- введення нових теоретичних розділів в лекції та семінари;

- розширення переліку обов'язкової та додаткової навчальної літератури за рахунок тематики НДР;

- постановка нових лабораторних робіт;

- введення нових дослідів в лабораторний практикум;

- освоєння принципів роботи на нових приладах;

- написання рефератів, курсових робіт, теоретичних оглядів за тематикою НДР;

- спільне керівництво практиками і випускними кваліфікаційними роботами науковим колективом із співавторами НДР;

- введення всіх елементів впровадження НДР в матеріали поточного та підсумкового контролю знань студентів;

- залучення до експериментальної науково-дослідної роботи з тематики НДР;

- підготовка до участі у студентських наукових конференціях (реферативні та експериментальні секції);

- підготовка до участі у наукових конференціях;

- підготовка наукової роботи для подання на конкурси наукових студентських робіт;

- залучення до написання публікацій за підсумками НДР;

- розробка і оформлення для кафедри стендів, плакатів, слайдів, мультимедійних презентацій з проблематики і підсумками НДР;

- залучення до перекладу науково-технічних статей;

– практичне впровадження результатів НДР у сфери діяльності випускників.

Така робота курсантів вимагає корекції планів роботи кафедр, наукових підрозділів і виділення робочих місць, часу та навчально-матеріального забезпечення.

Висновок

У статті розглянуті проблемні питання впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес, а також обґрунтовані основні форми впровадження результатів НДР в освітній процес

Список літератури

1. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. Примак; под ред. А.А. Лудченко. – К.: Знання, 2001. – 113 с.

2. Владимиров А.И. О научной деятельности вуза / А.И. Владимиров. – М.: Недра, 2011. – 69 с.

3. Климова Н.В. Интеграция вузовской науки и учебного процесса в условиях гармонизации системы высшего образования [Электронный ресурс] / Н.В. Климова // *Фундаментальные исследования*. – 2011. – № 12 (ч. 2). – С. 306-310 – Режим доступа: www.rae.ru/fs/?section=content&op=show_article&article_id=7981648 (дата обращения: 13.03.2014).

4. Савченко Н.А. Инновации в образовании: основания и смысл [Электронный ресурс] / Н.А. Савченко. - Режим доступа: <http://humanities.edu.ru/db/msg/84191> (дата обращения 13.03.2014).

Надійшла до редколегії 17.04.2014

Рецензент: канд. техн. наук проф. Ю.І. Миргород, Харківський університет Повітряних Сил ім. І. Кожедуба, Харків.

ВНЕДРЕНИЕ РЕЗУЛЬТАТОВ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС

И.А. Кашаев, Р.В. Пугачев

Рассмотрены проблемные вопросы внедрения результатов научных исследований в учебный процесс, а также обоснованы основные формы внедрения результатов НИР в образовательный процесс.

Ключевые слова: научные исследования, учебный процесс.

THE APPLICATION OF RESEARCH IN THE EDUCATIONAL PROCESS

I.A. Kashayev, R.V. Puhachov

Problematic aspects of the implementation of research results in the learning process and reasonable basic forms of implementation of the results of research into the educational process.

Keywords: research, educational process.